

32002L0047

27.6.2002

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 168/43

DYREKTYWA 2002/47/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z dnia 6 czerwca 2002 r.****w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego ⁽²⁾,uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 98/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych ⁽⁵⁾ stanowiła kamień milowy w ustanawianiu solidnych ram prawnych systemów płatności i systemów rozrachunku papierów wartościowych. Wykonywanie powyższej dyrektywy ujawniło znaczenie systematycznego zmniejszania ryzyka właściwego dla takich systemów mających swoje źródło w różnych wpływach kilku wymiarów sprawiedliwości oraz korzyści wynikających ze wspólnych zasad w odniesieniu do dodatkowych zabezpieczeń ustanowionych w takich systemach.
- (2) W swoim komunikacie z dnia 11 maja 1999 r. wystosowanym do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług finansowych: realizacja ram rynków finansowych: plan działania, Komisja podjęła, po konsultacjach z ekspertami w zakresie rynku i władzami krajowymi, prace nad kolejnymi propozycjami działań prawnych w sprawie zabezpieczeń, wymuszając dalszy postęp w dziedzinie zabezpieczeń, wykraczający poza dyrektywę nr 98/26/WE.
- (3) Należy stworzyć wspólnotowy system w zakresie papierów wartościowych i gotówki jako zabezpieczeń na podstawie zarówno odsetek od papierów wartościowych, jak i przeniesienia tytułu, w tym umowy odkupu (repo). Przyczyni się to do integracji i efektywności pod względem kosztów rynku finansowego, jak również do stabilizacji systemu finansowego we Wspólnocie, tym samym wspierając swobodę świadczenia usług i swobodny przepływ kapitału na jednolitym rynku usług finansowych. Niniejsza dyrektywa skupia się na dwustronnych uzgodnieniach dotyczących zabezpieczeń finansowych.
- (4) Niniejszą dyrektywę przyjmuje się w kontekście europejskiego systemu prawnego, który składa się w szczegól-

ności z wyżej wymienionej dyrektywy 98/26/WE, jak również dyrektywy 2001/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych ⁽⁶⁾, dyrektywy 2001/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń ⁽⁷⁾ i rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego ⁽⁸⁾. Przepisy niniejszej dyrektywy są zgodne z ogólnym modelem wymienionych powyżej aktów prawnych i nie są z nimi sprzeczne. Faktycznie, niniejsza dyrektywa uzupełnia istniejące akty prawne poprzez regulację dalszych zagadnień, a także wykracza poza nie w odniesieniu do niektórych kwestii regulowanych przez te akty prawne.

- (5) W celu poprawy pewności prawnej uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych Państwa Członkowskie powinny zagwarantować, że niektóre przepisy prawa upadłościowego nie mają zastosowania do takich uzgodnień, w szczególności te, które wstrzymywałyby skuteczną realizację zabezpieczeń finansowych lub stwarzałyby wątpliwości co do ważności obecnych technik, takich jak dwustronne kompensowanie sald na zamknięcie, ustanawianie zabezpieczeń dodatkowych w formie zabezpieczenia uzupełniającego i zastąpienia zabezpieczenia.
- (6) Niniejsza dyrektywa nie odnosi się do praw, jakie każda osoba może posiadać w odniesieniu do aktywów przewidzianych jako zabezpieczenie finansowe, a także tych, które powstają inaczej niż na podstawie warunków uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, oraz w inny sposób niż na podstawie przepisów lub zasad prawnych mających zastosowanie ze względu na rozpoczęcie lub kontynuowanie postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych, takich jak odszkodowania wynikające z pomyłki, błędu lub braku zdolności.
- (7) Zasada zawarta w dyrektywie 98/26/WE, według której prawem mającym zastosowanie do rejestrowanych papierów wartościowych przewidzianych jako zabezpieczenie jest prawo miejsca właściwego ze względu na znajdujący się odpowiedni rejestr, rachunek lub scentralizowany system depozytowy, powinna zostać rozszerzona w celu stworzenia pewności prawnej dotyczącej korzystania z posiadanych papierów wartościowych w kontekście transgranicznym i wykorzystanych jako zabezpieczenie finansowe na podstawie zakresu niniejszej dyrektywy.
- (8) Zasada *lex rei sita*, zgodnie z którą prawem stosowanym do określenia, czy uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych jest we właściwy sposób usprawnione oraz

⁽¹⁾ Dz.U. C 180 E z 26.6.2001, str. 312.⁽²⁾ Dz.U. C 196 z 12.7.2001, str. 10.⁽³⁾ Dz.U. C 48 z 21.2.2002, str. 1.⁽⁴⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2001 r. (dotychczas niepublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 5 marca 2002 r. (dotychczas niepublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 maja 2002 r.⁽⁵⁾ Dz.U. L 166 z 11.6.1998, str. 45.⁽⁶⁾ Dz.U. L 125 z 5.5.2001, str. 15.⁽⁷⁾ Dz.U. L 110 z 20.4.2001, str. 28.⁽⁸⁾ Dz.U. L 160 z 30.6.2000, str. 1.

w związku z tym skuteczne wobec osób trzecich, właściwe jest prawo państwa, w którym znajduje się zabezpieczenie finansowe, jest obecnie uznawana przez wszystkie Państwa Członkowskie. Nie naruszając stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do bezpośrednio posiadanych papierów wartościowych, lokalizacja rejestrowanych papierów wartościowych przewidzianych jako zabezpieczenie i posiadanych przez jednego albo więcej pośredników powinna zostać ustalona. Jeżeli przyjmujący zabezpieczenie posiada ważne i skuteczne uzgodnienie dotyczące zabezpieczenia zgodnie z prawem właściwym w państwie, w którym prowadzony jest odpowiedni rachunek, to ważność w stosunku do każdego konkurującego tytułu lub prawa i wykonalność zabezpieczenia powinna być regulowana wyłącznie przez prawo tego państwa, w ten sposób przeciwdziałając brakowi pewności prawnej wynikającemu z innego nieprzewidzianego ustawodawstwa.

- (9) W celu ograniczenia ciężarów administracyjnych nałożonych na strony korzystające z zabezpieczenia finansowego na podstawie przepisów objętych zakresem niniejszej dyrektywy jedynym wymogiem usprawniającym, które prawo państwa może nałożyć w odniesieniu do zabezpieczenia finansowego, jest wymóg, aby zabezpieczenie finansowe było dostarczane, przenoszone, posiadane, rejestrowane lub przypisane w taki sposób, aby zabezpieczenie finansowe było w posiadaniu lub pod kontrolą przyjmującego zabezpieczenie lub osoby działającej w jego imieniu, nie wyłączając jednak techniki zabezpieczeń, w przypadku gdy dający zabezpieczenie jest upoważniony do zastąpienia zabezpieczenia lub cofnięcia zabezpieczenia przekraczającego wymagane zabezpieczenie.
- (10) Z tych samych powodów ustanowienie, ważność, usprawnianie, wykonalność lub dopuszczalność jako dowód uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych lub ustanowienie zabezpieczenia finansowego na podstawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych nie powinny być uzależnione od wykonania jakiegokolwiek czynności prawnej, takiej jak sporządzenie dokumentu we właściwej formie lub w szczególny sposób, dokonanie jakiegokolwiek wpisu w dokumentach oficjalnych lub publicznych organów lub rejestracji w rejestrze publicznym, zamieszczanie ogłoszeń w gazecie lub dzienniku, w urzędowym rejestrze bądź publikacji lub w inny sposób, powiadomienie urzędnika publicznego lub dostarczanie dowodów w szczególnej formie, jeśli chodzi o datę wykonania dokumentu lub środka, ilość odpowiednich zobowiązań finansowych lub wszelkie inne sprawy. Niniejsza dyrektywa musi jednakże zapewniać równowagę między wydajnością rynku a bezpieczeństwem osób będących stronami uzgodnienia i stron trzecich, a tym samym unikać między innymi ryzyka nadużyć. Równowaga ta powinna zostać osiągnięta przez zakres niniejszej dyrektywy obejmujący jedynie te uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych, które zapewniają pewną formę pozbawienia posiadania, tj. ustanowienie zabezpieczenia finansowego, a gdzie ustanowienie zabezpieczenia finansowego może zostać poświadczane na piśmie lub na trwałym nośniku informacji, zapewniając tym samym możliwość odszukania tego zabezpieczenia. Do celów niniejszej dyrektywy czynności wymagane na podstawie prawa Państwa Członkowskiego jako warunki przeniesienia lub powstania odsetek od papierów wartościowych na instrumentach finansowych, innych niż rejestrowane papiery war-

tościowe, takie jak indosowanie w przypadku instrumentów finansowych na zlecenie lub zapis w rejestrze emitenta w przypadku imiennych instrumentów finansowych, nie powinny być uważane za czynności formalne.

- (11) Ponadto niniejsza dyrektywa powinna chronić jedynie uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych, które mogą być udowodnione. Taki dowód może zostać przedstawiony na piśmie lub w inny sposób prawnie wiążący, określony przez prawo mające zastosowanie do uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych.
- (12) Uproszczenie w stosowaniu zabezpieczeń finansowych przez ograniczenie obciążeń administracyjnych podwyższa efektywność transgranicznych operacji Europejskiego Banku Centralnego i krajowych banków centralnych Państw Członkowskich uczestniczących w unii gospodarczej i walutowej, co jest konieczne do wykonywania wspólnej polityki pieniężnej. Ponadto zapewnienie ograniczonej ochrony uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych przed pewnymi zasadami prawa upadłościowego dodatkowo wspiera szerszy aspekt wspólnej polityki pieniężnej, w przypadku gdy uczestnicy rynku pieniężnego równowagę między sobą ogólną płynność na rynku za pomocą transakcji transgranicznych wspieranych przez zabezpieczenia.
- (13) Celem niniejszej dyrektywy jest ochrona ważności uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, które opierają się na przeniesieniu pełnej własności zabezpieczeń finansowych, na przykład przez wyeliminowanie tak zwanej zmiany charakterystyki takich uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (włączając umowy odkupu) jako odsetek od papierów wartościowych.
- (14) Wykonalność dwustronnego kompensowania sald na zamknięcie powinna podlegać ochronie, nie tylko jako mechanizm wykonywania w odniesieniu do przeniesienia tytułu w zakresie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, włączając umowy odkupu, ale szerzej, w przypadku gdy kompensowanie sald na zamknięcie tworzy część uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych. Solidne praktyki zarządzania ryzykiem, powszechnie stosowane na rynkach finansowych, powinny być chronione za pomocą umożliwiania jego uczestnikom zarządzania i zmniejszania zaangażowania kredytowego wynikającego z różnych rodzajów transakcji finansowych na bazie sald, w przypadku gdy zaangażowanie kredytowe jest wyliczane przez zestawienie szacunkowego ryzyka bieżącego na podstawie wszystkich wymagalnych transakcji z kontrahentem, potrąceń wzajemnych pozycji w celu określenia pojedynczej zagregowanej kwoty, która jest porównywana z obecną wartością zabezpieczenia.
- (15) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla ograniczeń lub wymagań prawa krajowego w sprawie wnoszenia roszczeń, obowiązków kompensat lub kompensowania sald, na przykład odnoszących się do ich wzajemności lub faktu, że zostały zawarte przed tym, gdy przyjmujący zabezpieczenie wiedział lub powinien wiedzieć o rozpoczęciu (lub o jakimkolwiek akcie prawnym prowadzącym do rozpoczęcia) postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych w odniesieniu do dającego zabezpieczenie.

- (16) Solidne praktyki rynkowe preferowane przez organy regulacyjne, dzięki którym uczestnicy rynku finansowego stosują uzgodnienia dotyczące uzupełniających zabezpieczeń finansowych w celu zarządzania i ograniczania w stosunku do siebie wzajemnie ryzyka kredytowego przez wyliczenia rynkowe obecnej wartości rynkowej zaangażowania kredytowego, a także wartości zabezpieczenia finansowego i wystosowanie żądania o uzupełniające zabezpieczenie finansowe lub zwracanie nadwyżki zabezpieczenia finansowego, powinny być chronione przed praktykami automatycznego unikania. To samo dotyczy możliwości zastąpienia aktywów ustanowionych jako zabezpieczenie finansowe innymi aktywami tej samej wartości. Zamiarem jest jedynie to, aby ustanowienie uzupełniającego lub zastępczego zabezpieczenia finansowego nie było kwestionowane na podstawie faktu istnienia odpowiedniego zobowiązania finansowego przed ustanowieniem zabezpieczenia finansowego lub aby zabezpieczenie finansowe zostało ustanowione podczas wyznaczonego okresu. Jednakże powyższe nie narusza możliwości podważenia na podstawie przepisów prawa krajowego uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych i ustanowienia zabezpieczenia finansowego jako części ustanowienia wstępnego, zabezpieczenia uzupełniającego lub zastępczego zabezpieczenia finansowego, na przykład gdy zostało to uczynione z zamiarem wyrządzenia szkody innym wierzycielom (powyższe zawiera między innymi działania oparte na nadużyciach finansowych lub podobnych praktykach unikania, które mogą mieć zastosowanie w wyznaczonym okresie.
- (17) Niniejsza dyrektywa zapewnia szybkie oraz niesformalizowane stosowanie procedur w celu zabezpieczenia stabilności finansowej i ograniczenia skutków podobnych reakcji w przypadku wstrzymania przez stronę uzgodnień płatności dotyczących zabezpieczeń finansowych. Jednakże niniejsza dyrektywa równoważy późniejsze cele z ochroną dającego zabezpieczenie i osób trzecich poprzez wyraźne potwierdzenie możliwości Państw Członkowskich utrzymania lub wprowadzenia do swojego ustawodawstwa krajowego kontroli a posteriori, która może być stosowana przez sądy w odniesieniu do realizacji lub wyceny odpowiedniego zabezpieczenia finansowego i wyliczenia odpowiednich zobowiązań finansowych. Kontrola taka pozwoliłaby organom sądowym na sprawdzenie, czy realizacja i wycena zostały dokonane w uzasadniony w obrocie handlowym sposób.
- (18) Powinna istnieć możliwość stosowania gotówki jako zabezpieczenia na podstawie zarówno przeniesienia tytułu, jak i odsetek od papierów wartościowych, odpowiednio chronionego za pomocą uznania kompensowania sald lub zastawu zabezpieczenia gotówkowego. Gotówka odnosi się jedynie do pieniędzy, które stanowią kredyt na rachunku lub podobne roszczenie o zapłatę pieniędzy (takie jak rynkowa lokata pieniężna), tym samym wyraźnie wykluczając banknoty.
- (19) Niniejsza dyrektywa zapewnia prawo korzystania w przypadku zabezpieczenia uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, które zwiększają płynność na rynku finansowym, ograniczając ponowne korzystanie z „zastawionych” papierów wartościowych. Takie ponowne korzystanie powinno pozostawać bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego dotyczącego rozdziału aktywów i niesprawiedliwego traktowania wierzycieli.
- (20) Niniejsza dyrektywa nie narusza działań, a także skutków umownych terminów dla instrumentów finansowych, ustanowionych jako zabezpieczenie finansowe, takich jak prawa i obowiązki oraz inne warunki zawarte w zasadach emisji, a także inne prawa i obowiązki oraz inne warunki, które mają zastosowanie między emitentami i posiadaczami takich instrumentów.
- (21) Niniejszy akt jest zgodny z podstawowymi prawami i stosuje się do zasad ustanowionych w szczególności w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (22) Ze względu na to, iż cel zaproponowanego działania, mianowicie stworzenie zminimalizowanego systemu odnoszącego się do stosowania zabezpieczeń finansowych, nie może być w dostateczny sposób spełniony przez Państwa Członkowskie i może, w związku z tym, ze względu na skalę i skutek działania, zostać lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki, zgodnie z zasadą subsydiarności określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, jak określono w powyżej wymienionym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do spełnienia tych celów,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólnotowy system mający zastosowanie do uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, które spełniają wymagania określone w ust. 2 i 5 i do zabezpieczeń finansowych, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4 i 5.
2. Zarówno przyjmujący zabezpieczenie, jak i dający zabezpieczenie muszą należeć do jednej z następujących kategorii:
 - a) organ władzy publicznej (wyłączając przedsiębiorstwa objęte gwarancjami państwowymi, chyba że są objęte lit. b)–e)) z wyłączeniem:
 - i) organów sektora publicznego Państw Członkowskich, którym powierzono zarządzanie lub które uczestniczą w takim zarządzaniu, oraz
 - ii) organów sektora publicznego Państw Członkowskich upoważnionych do prowadzenia rachunków klientów;
 - b) bank centralny, Europejski Bank Centralny, Bank Rozrachunków Międzynarodowych, bank rozwoju wielostronnego, jak określono w art. 1 ust. 19 dyrektywy 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe⁽¹⁾, Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Europejski Bank Inwestycyjny;

⁽¹⁾ Dz.U. L 126 z 26.5.2000, str. 1. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2000/28/WE (Dz.U. L 275 z 27.10.2000, str. 37).

- c) instytucja finansowa będąca przedmiotem nadzoru ostrożnościowego, włączając:
- i) instytucję kredytową, jak określono w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2000/12/WE, włączając instytucje wymienione w art. 2 ust. 3 tej dyrektywy;
 - ii) przedsiębiorstwo inwestycyjne, jak określono w art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/22/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie usług inwestycyjnych w zakresie papierów wartościowych ⁽¹⁾;
 - iii) instytucję finansową, jak określono w art. 1 ust. 5 dyrektywy 2000/12/WE;
 - iv) zakład ubezpieczeń, jak określono w art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 92/49/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie ⁽²⁾, i zakład ubezpieczeń na życie, jak określono w art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 92/96/EWG z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do bezpośrednich ubezpieczeń na życie ⁽³⁾;
 - v) przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS), jak określono w art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) ⁽⁴⁾;
 - vi) spółka zarządzająca, jak określono w art. 1a ust. 2 dyrektywy 85/611/EWG;
- d) partner centralny, agent rozrachunkowy lub izba rozliczeniowa, jak określono odpowiednio w art. 2 lit. c), d) i e) dyrektywy 98/26/WE, włączając podobne instytucje, których funkcjonowanie regulują przepisy prawa krajowego działające na rynku kontraktów typu futures, na rynku opcji i rynku instrumentów pochodnych w zakresie nieobjętym tą dyrektywą, a także osoba, inna niż osoba fizyczna, która działa w ramach uprawnień powierniczych lub do reprezentacji w imieniu jednej lub więcej osób, włączając posiadaczy obligacji lub posiadaczy innych form dłużnych papierów wartościowych bądź którakolwiek instytucja, jak określono w lit. a)–d);
- e) osoba inna niż osoba fizyczna, włączając niezarejestrowane przedsiębiorstwa i spółki osobowe, pod warunkiem że druga strona jest instytucją, jak określono w lit. a)–d).

3. Państwa Członkowskie mogą wyłączyć z zakresu niniejszej dyrektywy uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych, w przypadku gdy jedna ze stron jest osobą wymienioną w ust. 2 lit. e).

⁽¹⁾ Dz.U. L 141 z 11.6.1993, str. 27. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 290 z 17.11.2000, str. 27).

⁽²⁾ Dz.U. L 228 z 11.8.1992, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

⁽³⁾ Dz.U. L 360 z 9.12.1992, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 375 z 31.12.1985, str. 3. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/108/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 41 z 13.2.2002, str. 35).

W przypadku skorzystania ze wskazanej powyżej możliwości Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję, która informuje o tym pozostałe Państwa Członkowskie.

- 4. a) Ustanowienie zabezpieczenia finansowego wymaga, aby składało się ono z gotówki lub instrumentów finansowych.
- b) Państwa Członkowskie mogą wyłączyć z zakresu niniejszej dyrektywy zabezpieczenie finansowe składające się z udziałów własnych dającego zabezpieczenie, udziałów w przedsiębiorstwie powiązanym w rozumieniu siódmej dyrektywy Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych ⁽⁵⁾, a także udziałów w przedsiębiorstwie, którego wyłącznym celem jest posiadanie środków produkcji, niezbędnych dla interesów dającego zabezpieczenie bądź posiadanie nieruchomości.

5. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do zabezpieczeń finansowych od chwili ich ustanowienia i jeżeli to ustanowienie może być udowodnione na piśmie.

Potwierdzenie ustanowienia zabezpieczeń finansowych musi umożliwiać identyfikację zabezpieczenia finansowego, do którego ma zastosowanie. W tym celu wystarczy udowodnić, że zabezpieczenie w formie rejestrowanych papierów wartościowych zostało zapisane na dobro lub w formie uznania odpowiedniego rachunku oraz że zabezpieczenie gotówkowe zostało zapisane na dobro lub w formie uznania wyznaczonego rachunku.

Niniejszą dyrektywę stosuje się do uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, jeżeli uzgodnienia te mogą zostać udowodnione na piśmie lub w równoważny, prawnie wiążący sposób.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) „uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych” oznacza uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych polegające na przeniesieniu tytułu lub uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji bez względu na to, czy są one zawarte w umowie głównej, czy w ogólnych zasadach i warunkach;
- b) „uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych polegające na przeniesieniu tytułu” oznacza uzgodnienie, włączając umowę odkupu, na podstawie którego dający zabezpieczenie przenosi pełne prawo własności zabezpieczeń finansowych na przyjmującego zabezpieczenie w celu gwarancji lub uzgodnienie zapewniające wykonywanie odpowiednich zobowiązań finansowych;
- c) „uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji” oznacza uzgodnienie, na podstawie którego dający zabezpieczenie ustanawia finansowe zabezpieczenie lub dla przyjmującego zabezpieczenie oraz w przypadku gdy pełne prawo własności zabezpieczenia finansowego pozostaje przy dającym zabezpieczenie, w chwili ustanowienia prawa do gwarancji;

⁽⁵⁾ Dz.U. L 193 z 18.7.1983, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, str. 28).

- d) „gotówka” oznacza pieniądze przekazane na rachunek w każdej walucie lub podobne roszczenia o zwrot pieniędzy, takie jak rynkowe lokaty pieniężne;
- e) „instrumenty finansowe” oznaczają akcje spółek oraz inne papiery wartościowe równoważne akcjom spółek i obligacjom, a także inne formy instrumentów dłużnych, jeżeli są one zbywalne w gotówce na rynku kapitałowym, a także inne papiery wartościowe, które zazwyczaj mają zastosowanie, i które przyznają prawo nabywania takich akcji, obligacji i innych papierów wartościowych według subskrypcji, nabycia lub wymiany, albo które umożliwiają rozliczenia gotówkowe (wyłączając instrumenty systemów płatności), włączając jednostki w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, instrumenty rynku pieniężnego i roszczenia odnoszące się do powyższych lub prawa w powyższych pozycjach bądź prawa w odniesieniu do takich;
- f) „odpowiednie zobowiązania finansowe” oznaczają zobowiązania, które są zabezpieczone przez uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych i które przyznają prawo do rozliczeń gotówkowych i/lub zapewniania instrumentów finansowych.

Odpowiednie zobowiązania finansowe mogą składać się z lub zawierać:

- i) obecne lub przyszłe, istniejące lub zależne albo przyszłe zobowiązania (włączając takie zobowiązania, jak te wynikające z umowy głównej lub podobnych umów);
- ii) zobowiązania przyjmującego zabezpieczenie w stosunku do osoby innej niż dający zabezpieczenie; lub
- iii) zobowiązania szczególnego rodzaju pojawiające się okresowo;
- g) „zabezpieczenie w formie rejestrowanych papierów wartościowych” oznacza zabezpieczenie finansowe ustanowione na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, które składa się z instrumentów finansowych, tytułu, w odniesieniu do którego istnieją dowody w postaci wpisów do rejestru lub rachunku prowadzonego przez pośrednika lub w imieniu tego pośrednika;
- h) „odpowiedni rachunek” oznacza, w odniesieniu do zabezpieczenia w formie rejestrowanych papierów wartościowych, które jest przedmiotem uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, rejestr lub rachunek — który może być prowadzony przez przyjmującego zabezpieczenie — w którym dokonuje się wpisów, na podstawie których zabezpieczenie w formie rejestrowanych papierów wartościowych jest przekazywane przyjmującemu zabezpieczenie;
- i) „ekwiwalentne zabezpieczenie”:
 - i) w odniesieniu do gotówki oznacza płatność tej samej kwoty w tej samej walucie;
 - ii) w odniesieniu do instrumentów finansowych oznacza instrumenty finansowe tego samego emitenta lub dłużnika tworzące część tej samej emisji lub klasy i w tej samej wysokości nominalnej, walucie i rodzaju lub, w przypadku gdy uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych zapewniają przeniesienie pozostałych aktywów po nastąpieniu każdego zdarzenia odnoszącego się do instrumentów finansowych ustanowionych jako zabezpieczenie finansowe lub mającego wpływ na takie instrumenty, te pozostałe aktywa;
- j) „postępowanie likwidacyjne” oznacza zbiorowe postępowania dotyczące upływniania aktywów i rozdzielenia uzyskanej sumy odpowiednio między wierzycieli, akcjonariuszy

lub członków, w skład którego wchodzi działania podejmowane przez organy administracyjne lub sądowe, w przypadku gdy zbiorowe postępowanie kończy się ugodą lub innym analogicznym środkiem, bez względu na to czy są umotywowane niewypłacalnością lub czy są dobrowolne lub obowiązkowe;

- k) „środki reorganizacyjne” oznaczają środki, które obejmują działania podejmowane przez organy administracyjne lub sądowe, które mają na celu zachowanie lub odnowienie sytuacji finansowej oraz, które mają wpływ na istniejące wcześniej prawa osób trzecich, włączając, ale nie ograniczając się do środków dotyczących zawieszenia płatności, zawieszenia środków egzekucyjnych lub zmniejszenia roszczeń;
- l) „zdarzenie uprawniające do egzekwowania” oznacza zdarzenie wstrzymania płatności lub podobne zdarzenie uzgodnione przez strony, gdy w przypadku jego zaistnienia, na podstawie warunków uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych lub z mocy prawa, przyjmujący zabezpieczenie jest uprawniony do wykonania lub też przepisy dotyczące odpowiedniego zabezpieczenia finansowego lub dotyczące kompensowania sald na zamknięcie stają się skuteczne;
- m) „prawo korzystania” oznacza prawo przyjmującego zabezpieczenie do korzystania i zbywania zabezpieczenia finansowego przewidzianego na podstawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych, jako ich właściciel, zgodnie z warunkami zabezpieczenia uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych;
- n) „przepisy dotyczące kompensowania sald na zamknięcie” oznaczają przepisy uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, lub uzgodnienie, którego część stanowi uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych, lub w przypadku braku takich postanowień, każdą zasadę ustawową zgodnie z którą, w przypadku zaistnienia zdarzenia uprawniającego do egzekwowania, bez względu na to czy poprzez kompensowanie sald, kompensaty lub w inny sposób:
 - i) termin wykonania zobowiązań stron zostaje przyspieszony, tak że stają się one niezwłocznie wymagalne i wyrażone jako obowiązek zapłaty kwoty wyrażającej ich szacunkową obecną wartość, lub zostają rozwiązane i zastąpione zobowiązaniem do wypłacenia takiej właśnie sumy; i/lub
 - ii) uwzględnia się, co jest wymagane od każdej ze stron w stosunku do drugiej, w odniesieniu do takiego zobowiązania i określa się sumę netto równą zestawieniu rachunku do zapłaty przez stronę, od której wymagana jest wyższa kwota, stronie drugiej.

2. Odniesienia w niniejszej dyrektywie do „ustanowienia” zabezpieczenia finansowego stosuje się do dostarczania, przenoszenia, posiadania, rejestrowania lub przypisywania w inny sposób, aby zabezpieczenie finansowe było w posiadaniu lub pod kontrolą przyjmującego zabezpieczenie lub osoby działającej w jego imieniu. Każde prawo zastąpienia lub cofnięcia zabezpieczenia przekraczającego wymagane zabezpieczenie finansowe na rzecz dającego zabezpieczenie, nie powinno naruszać sytuacji przyjmującego zabezpieczenie w stosunku do ustanowienia zabezpieczenia finansowego, określonego w niniejszej dyrektywie.

3. Odniesienia w niniejszej dyrektywie do wyrażenia „na piśmie”, obejmują zapisy przy użyciu środków elektronicznych i innych trwałych środków informacji.

Artykuł 3**Wymagania formalne**

1. Państwa Członkowskie nie wymagają, aby ustanowienie, ważność, usprawnianie, wykonalność lub dopuszczalność jako dowód uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, lub ustanowienie zabezpieczenia finansowego na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, było uzależnione od wykonania jakiejkolwiek czynności formalnej.

2. Ustęp 1 pozostaje bez uszczerbku dla stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do zabezpieczeń finansowych jedynie wtedy, gdy zostały ustanowione i jeżeli to ustanowienie może zostać udowodnione na piśmie lub w równoważny prawnie wiążący sposób.

Artykuł 4**Wykonywanie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych**

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że w przypadku wystąpienia zdarzenia uprawniającego do egzekwowania, przyjmujący zabezpieczenie jest uprawniony do realizacji każdego zabezpieczenia finansowego ustanowionego na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji i będącego przedmiotem warunków zawartych w takim uzgodnieniu, poprzez jeden ze środków wymienionych poniżej:

- a) instrumenty finansowe poprzez sprzedaż lub przejęcie własności i poprzez dokonanie potrąceń ich wartości w odniesieniu do odpowiedniego zobowiązania finansowego lub stosując ich wartość jako podstawę spełnienia takiego właściwego zobowiązania finansowego;
- b) gotówkę poprzez potrącenie sumy w odniesieniu do odpowiedniego zobowiązania finansowego, lub stosując ich wartość jako podstawę spełnienia takiego odpowiedniego zobowiązania finansowego.

2. Przeniesienie własności jest możliwe jedynie, jeżeli:

- a) zostało ustalone przez strony w uzgodnieniu dotyczącym zabezpieczeń finansowych; oraz
- b) strony zgodziły się, w uzgodnieniu dotyczącym zabezpieczeń finansowych, w sprawie wyceny instrumentów finansowych.

3. Państwa Członkowskie, które w dniu 27 czerwca 2002 r. nie zezwalają na przeniesienie własności, nie są zobowiązane do jego uznawania.

W przypadku skorzystania z powyższego uprawnienia Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję, która następnie powiadamia o tym pozostałe Państwa Członkowskie.

4. Środki realizacji zabezpieczenia finansowego określone w ust. 1, z zastrzeżeniem warunków zawartych w uzgodnieniu dotyczącym zabezpieczeń finansowych, nie zawierają żadnych wymagań zakładających:

- a) uprzednie powiadomienie o zamiarze realizacji;
- b) zatwierdzenie warunków wykonania przez sąd, urzędnika publicznego lub inną osobę;
- c) realizację w drodze publicznej licytacji lub w inny wymagany sposób; lub

d) upływ dodatkowego czasu.

5. Państwa Członkowskie zapewniają, że uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych mogą stać się skuteczne zgodnie z warunkami w nich zawartymi, niezależnie od rozpoczęcia albo kontynuowania postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych w odniesieniu do dającego zabezpieczenie lub przyjmującego zabezpieczenie.

6. Niniejszy artykuł oraz art. 5, 6 i 7 pozostają bez uszczerbku dla wszelkich wymagań istniejących na podstawie przepisów prawa krajowego tej treści, że realizacja lub wycena zabezpieczenia finansowego i obliczenie odpowiedniego zobowiązania finansowego musi zostać przeprowadzone w uzasadniony w obrocie handlowym sposób.

Artykuł 5**Prawo korzystania z zabezpieczeń finansowych na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji**

1. Jeżeli warunki uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji to przewidują oraz w granicach tych warunków Państwa Członkowskie zapewniają, że przyjmujący zabezpieczenie jest uprawniony do wykonywania swojego prawa korzystania w odniesieniu do zabezpieczeń finansowych ustanowionych na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji.

2. W przypadku gdy przyjmujący zabezpieczenie wykonuje swoje prawo korzystania, zaciąga tym samym zobowiązanie do przeniesienia ekwiwalentnego zabezpieczenia w celu zastąpienia pierwotnego zabezpieczenia finansowego najpóźniej w dniu jego wymagalności w celu wykonania odpowiednich zobowiązań finansowych objętych przez uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji.

Alternatywnie, przyjmujący zabezpieczenie, w dniu jego wymagalności, w celu wykonania odpowiednich zobowiązań finansowych, przenosi ekwiwalentne zabezpieczenie lub, jeżeli warunki uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji to przewidują oraz w granicach tych warunków, potrąca sumę lub stosuje ją jako spełnienie odpowiedniego zobowiązania finansowego.

3. Przeniesienie ekwiwalentnego zabezpieczenia jako spłacenia zobowiązania, opisane w ust. 2 akapit pierwszy, staje się przedmiotem tego samego uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji, które było przedmiotem pierwotnego zabezpieczenia i traktuje się je jako ustanowione na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji w tym samym czasie, w którym zostało ustanowione pierwotne zabezpieczenie finansowe.

4. Państwa Członkowskie zapewniają, że stosowanie zabezpieczeń finansowych przez przyjmującego zabezpieczenie zgodnie z niniejszym artykułem nie powoduje nieważności lub niewykonalności praw przyjmującego zabezpieczenie posiadanych na podstawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji w odniesieniu do zabezpieczenia finansowego przeniesionego przez przyjmującego zabezpieczenie jako spłacenie zobowiązania na podstawie ust. 2 akapit pierwszy.

5. Jeżeli następuje zdarzenie uprawniające do egzekwowania podczas gdy zobowiązanie określone w ust. 2 akapit pierwszy pozostaje wymagalne, zobowiązanie to może stać się przedmiotem przepisu w sprawie kompensowania sald na zamknięcie.

Artykuł 6

Uznanie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych polegające na przeniesieniu tytułu

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych polegające na przeniesieniu tytułu może stać się skuteczne zgodnie z warunkami tego uzgodnienia.

2. Jeżeli następuje zdarzenie uprawniające do egzekwowania podczas gdy zobowiązanie przyjmującego zabezpieczenie do przeniesienia ekwiwalentnego zabezpieczenia, na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych polegającego na przeniesieniu tytułu pozostaje wykonalne, zobowiązanie może stać się przedmiotem przepisu o kompensowaniu sald.

Artykuł 7

Uznanie przepisu o kompensowaniu sald na zamknięcie

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że przepis o kompensowaniu sald na zamknięcie może stać się skuteczne zgodnie z warunkami przepisu:

- a) niezależnie od rozpoczęcia lub kontynuowania postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych w odniesieniu do dającego zabezpieczenie i/lub przyjmującego zabezpieczenia; i/lub
- b) niezależnie od podejmowanych czynności w zakresie przeniesienia, sądowych lub innych czynności dotyczących zajęcia praw lub innych rozporządzeń takimi prawami lub w odniesieniu do takich praw.

2. Państwa Członkowskie zapewniają, że działanie przepisu o kompensowaniu sald nie podlega żadnym wymaganiom wymienionym w art. 4 ust. 4, chyba że strony postanowiły inaczej.

Artykuł 8

Niektóre przepisy prawa upadłościowego niemające zastosowania

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych, jak również ustanowienie zabezpieczeń finansowych na podstawie takich uzgodnień, nie mogą zostać uznane za nieważne lub nieobowiązujące lub zastrzeżone jedynie na podstawie powstania uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych lub ustanowienia zabezpieczeń finansowych:

- a) w dniu rozpoczęcia postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych, ale przed zarządzeniem lub decyzją o rozpoczęciu; lub
- b) w wyznaczonym okresie przed rozpoczęciem takiego postępowania lub środków lub zdefiniowanie przez odniesienie do takiego rozpoczęcia postępowania lub środków bądź przez odniesienie do wydania zarządzenia lub decyzji albo podejmowanie jakiejkolwiek innych działań lub w następstwie jakiegoś innego zdarzenia w trakcie tego postępowania lub środków.

2. Państwa Członkowskie zapewniają, że gdy ustalone zostanie uzgodnienie dotyczące zabezpieczeń finansowych lub odpowiednie zobowiązanie finansowe lub gdy zostanie ustanowione zabezpieczenie finansowe w dniu, ale po chwili rozpoczęcia postępowania likwidacyjnego lub środków reorganiza-

cyjnych, powinno być to prawnie możliwe do wykonania i wiążące strony trzecie, jeżeli przyjmujący zabezpieczenie może potwierdzić, że nie wiedział i nie mógł wiedzieć o rozpoczęciu tego postępowania lub takich środków.

3. W przypadku gdy uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych zawierają:

- a) zobowiązanie do ustanowienia zabezpieczenia finansowego lub dodatkowego zabezpieczenia finansowego w celu uwzględnienia zmian w wartości zabezpieczenia finansowego lub sumy odpowiedniego zobowiązania finansowego, lub
- b) uprawnienie do cofnięcia zabezpieczenia finansowego przez ustanowienie, za pomocą zastąpienia lub zamiany, zabezpieczenia finansowego o zasadniczo tej samej wartości,

Państwa Członkowskie zapewniają, że ustanowienie zabezpieczenia finansowego, dodatkowego zabezpieczenia finansowego lub zastępczego lub zamiennego zabezpieczenia finansowego na podstawie takiego zobowiązania lub uprawnienia, nie traktuje się jako nieważnych, zastrzeżonych lub nieobowiązujących jedynie na podstawie:

- i) przyjęcia takiego ustanowienia w dniu rozpoczęcia postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych, ale przed wydaniem zarządzenia lub decyzji lub zdefiniowanie przez odniesienie do takiego rozpoczęcia postępowania lub środków bądź przez odniesienie do wydania zarządzenia lub decyzji albo podejmowanie jakiejkolwiek innych działań lub w następstwie jakiegoś innego zdarzenia w trakcie tego postępowania lub środków; i/lub
- ii) zaciągnięcia odpowiedniego finansowego zobowiązania przed dniem ustanowienia zabezpieczenia finansowego, dodatkowego zabezpieczenia finansowego lub zastępczego lub zamiennego zabezpieczenia finansowego.

4. Bez uszczerbku dla ust. 1, 2 i 3, niniejsza dyrektywa nie wpływa na ogólne zasady krajowego prawa upadłościowego w odniesieniu do bezskuteczności transakcji zawartych w wyznaczonym okresie określonym w ust. 1 lit. b) i ust. 3 lit. i).

Artykuł 9

Kolizja ustaw

1. Wszelkie wątpliwości dotyczące kwestii określonych w ust. 2 powstające w odniesieniu do zabezpieczenia w formie rejestrowanych papierów wartościowych są regulowane przez prawo państwa, w którym znajduje się odpowiedni rachunek. Odniesienie do prawa państwa jest odniesieniem do prawa krajowego, bez względu na jakąkolwiek zasadę, na podstawie której przy rozpatrywaniu danej wątpliwości należy odwołać się do prawa innego państwa.

2. Kwestie określone w ust. 1 to:

- a) natura prawna i skutki w zakresie własności zabezpieczenia w formie rejestrowanych papierów wartościowych;

- b) wymagania wykonania uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych odnoszących się do zabezpieczeń w formie rejestrowanych papierów wartościowych i ustanowienia zabezpieczeń w formie rejestrowanych papierów wartościowych na podstawie tych uzgodnień, a także bardziej ogólnie spełnienie warunków niezbędnych do zawarcia takiego uzgodnienia i ustanowienia skutecznym w stosunku do stron trzecich;
- c) zagadnienie czy tytuł własności zabezpieczenia w formie rejestrowanych papierów wartościowych lub odsetki z takiego zabezpieczenia, zostają unieważnione przez lub podporządkowane konkurencyjnemu tytułowi własności lub prawu do odsetek, albo ma zastosowanie nabycie w dobrej wierze;
- d) kroki wymagane do wykonania zabezpieczeń w formie rejestrowanych papierów po nastąpieniu zdarzenia uprawniającego do wykonania.

Artykuł 10

Sprawozdanie Komisji

Nie później niż dnia 27 grudnia 2006 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie zastosowania niniejszej dyrektywy, w szczególności w sprawie stosowania art. 1 ust. 3, art. 4 ust. 3 i art. 5, uzupełnione w miarę potrzeb wnioskami o jej rewizję.

Artykuł 11

Wykonanie

Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 27 grudnia 2003 r. i niezwłocznie powiadamią o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 13

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 6 czerwca 2002 r.

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

P. COX
Przewodniczący

W imieniu Rady
A. M. BIRULÉS Y BERTRÁN
Przewodniczący